

2014-11-06

**Handläggare: Åke Nilsson
Anna Langseth****A2014-2465 -ARM****Arbetsmarknadsdepartementet
Regeringen
103 33 STOCKHOLM****Yttrande över Utredningen om registerutdrag i arbetslivets
betänkandet *Registerutdrag i arbetslivet* (SOU 2014:48)****Inledning**

Handikappförbunden – av vilka Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH, är ett – har beretts möjlighet att yttra sig över ovan nämnda förslag via remiss 2013-12-06 (2013/6517/GV). Då Handikappförbunden inte kommer att avge något gemensamt yttrande vill RSMH anföra följande.

RSMH organiserar sedan mer än 40 år på demokratisk grund människor med olika former av psykisk ohälsa. Många av våra medlemmar är personer som har eller har haft en långvarig och allvarlig psykisk ohälsa, inte sällan i kombination med olika psykiska funktionsnedsättningar. Att som barn eller ungdom påtala övergrepp eller omsorgssvikt och få adekvat stöd tidigt har tyvärr inte alltid fungerat i vårt svenska samhälle. Många former av psykisk ohälsa har också mer diffusa orsakssamband än grundläggande trauma. För alldeles för många har vägen till rätt hjälp och stöd varit alldeles för lång och många kämpar fortfarande på utan diagnos, men med en högst påtaglig problematik.

Vi talar alltså här om människor vars behov av vård, stöd och service inte alltid matchats från det allmänna på samma sätt som för övriga medborgare. Tillika människor som ofta får se sin autonomi inskränkt eller trängd i samröre med vårdgivare eller de som anförtrotts att utöva samhällsservice för kommunala och statliga huvudmän.

Det innebär att vi har stora erfarenheter av hur bl.a. sjukvårdssystemet fungerar för människor med psykisk ohälsa, inte minst med avseende på tillgänglighet, möjligheterna till ett mer eller mindre fritt val eller utrymme att som patient/vårdtagare påverka vårdens innehåll och premisser. Många av våra medlemmar har på nära håll bevittnat de förhållanden och processer som föregått självmord, självmord och självmordsförsök.

Vi representerar dessutom människor som i många fall inte alls har något fritt val utan tvingas till vård ironiskt nog ofta efter att dessförinnan förgäves sökt hjälp från det allmänna.

Större delen av tvångsvården i Sverige sker dock av människor som inte är lagförda för brott.

POSTADRESS	TELEFON	TELEFAX	POSTGIRO	ORG.NR	E-POST
Instrumentvägen 10 126 53 Hägersten	08-12008040	08-772 33 61	40 62 92-3	802005-6985	rsmh@rsmh.se

RSMH:s synpunkter

Även om attityderna kring psykisk ohälsa de senaste åren blivit bättre i det svenska samhället (se till exempel kampanjsajten hjarnkoll.se) är det fortfarande så att många inte vågar prata om sina erfarenheter av psykisk ohälsa med arbetsgivare eller presumtiva arbetsgivare. Ett dubbelt stigma är då också om man dessutom har lagförts för gärningar den psykiska ohälsan föregripit, samvarierat med eller mer omedelbart föranlett. Psykiatrisk vård som påföljd i vårt rättssystem drabbar ett par hundra människor varje år, men även i våra fängelser sitter människor som inte mår psykiskt särskilt bra bland de tusentals människor som döms till fängelse varje år.

Både rättspsykiatrisk vård och de insatser som erbjuds inom kriminalvården syftar till rehabilitering och återinträde i det öppna samhället även om detta för många kan ta år. Efter avtjänat straff och tillgodogjord rehabilitering är det inte alltid lätt att hantera utmaningarna i social kontext och familjeliv, men en struktur genom yrkesarbete och egenförsörjning är vad de flesta eftersöker. Då är negativ särbehandling i arbetslivet ingen bra grund för att bygga ett nytt liv.

Samtidigt är RSMH av den åsikten den minoritet som förgripit sig på barn eller andra värnlösa inte ska tillåtas arbeta i yrken där de i auktoritets- eller maktställning skulle komma i kontakt med potentiella offer. Här har huvudmän och arbetsgivare ett ansvar de förtjänar samhällets stöd i att ta.

Utredningens förslag att det ska vara förbjudet för arbetsgivare att utan författningsstöd begära att en arbetssökande ska visa upp eller överlämna ett utdrag ur belastningsregistret har RSMH:s fulla stöd. RSMH ser likt utredningen inte tillräckliga skäl för att föreslå några undantag från förbudet avseende arbetsgivare som i dag inte har rätt att få ta del av arbetssökandes uppgifter ur belastningsregistret. Förslaget innebär i praktiken att förutsättningarna för arbetsgivares icke författningsreglerade registerkontroll återförs till vad som gällde före år 1989.

Riksförbundet för Social och Mental hälsa

Jimmie Trevett
Förbundsordförande

Bo Ardström
Kanslichef

**CC: SKL
NSPH
Handikappförbunden
Diskrimineringsombudsmannen**